

Regeringskansliet socialdepartementet

Diarienummer:
IMY-2025-4218

Ert diarienummer:
S2024/01317

Datum:
2025-05-13

Yttrande över utökade möjligheter till registerkontroller för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning eftersom förslaget ger en alltför bred möjlighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att söka efter lagöverträdelser i belastnings- och misstankeregistret.

Förslaget innebär att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ska kunna göra registerkontroller genom direktåtkomst till belastningsregistret och misstankeregistret vad avser samtliga personer som är aktuella för anställning och uppdrag hos myndigheterna. Tillgången föreslås inte vara begränsad till att endast avse vissa brottstyper.

IMY har förståelse för att det kan finnas ett behov för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att genomföra registerkontroller av arbetssökande för att stärka robustheten mot otillåten och otillbörlig påverkan mot myndigheterna. För att uppfylla dataskyddsförordningens krav krävs dock att den nationella rätten ska vara proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas. Det aktuella förslaget innefattar behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser, vilka har ett starkt skydd enligt artikel 10 dataskyddsförordningen. Den registerkontroll som föreslås är vidare mycket omfattande då den omfattar samtliga personer som avses anställas eller erbjudas uppdrag hos Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten, dvs. oavsett vilken slags befattning eller uppdrag som dessa sökt. Sökningen kommer dessutom genomföras på samtliga uppgifter som finns i misstanke- och belastningsregistret, utan någon avgränsning.

Promemorians analys av förslagets inverkan på den personliga integriteten är kortfattad och saknar tillräckliga överväganden av om förslagets syfte hade kunnat uppnås på ett mindre ingripande sätt, till exempel genom en begränsning av vilka personalkategorier eller kategorier av brott som registerkontrollen ska omfatta. Det saknas vidare överväganden om behovet av ytterligare skyddsåtgärder för att minska de integritetsrisker som förslaget för med sig, till exempel genom behörighetsstyrning och åtkomstkontroll.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

IMY vill också framhålla att förslaget skiljer sig från hur tillgång till uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret regleras i andra fall. I förordningen (1999:1134) om belastningsregister och i förordningen (1999:1135) om misstankeregister avgränsas normalt tillgången för myndigheter till vissa situationer eller kategorier av personer och till vissa brott. Att tillåta en så pass vid åtkomst till misstanke- och belastningsregistret som det är föreslaget i promemorian skulle därför innebära en generell förändring av förordningarnas systematik och därmed riskera att urvattna regelverket.

Sammantaget bedömer IMY att förslaget, i dess nuvarande utformning, inte uppfyller kraven på proportionalitet i dataskyddsförordningen. IMY avstyrker därför förslaget.

Det finns behov av en bred översyn om förutsättningarna för bakgrundskontroll

Det aktuella förslaget avser kontroll av lagöverträdelser inför anställning och är ett av flera förslag som lämnats om sådan kontroll under senare tid.¹ Som IMY har påtalat i en hemställan till regeringen² anser myndigheten att den nuvarande lagstiftningen på området är fragmentarisk och att det föreligger en överhängande risk att bakgrundskontroller utförs utan att det finns ett faktiskt behov som motiverar det intrång som kontrollen innebär. För att säkerställa att det finns en tydlig, förutsebar och proportionerlig reglering finns det därför ett fortsatt behov av en bred översyn om förutsättningarna för bakgrundskontroll.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eric Leijonram efter föredragning av juristen Anders Haag. Vid den slutliga handläggningen har även enhetschefen Evelin Palmér medverkat.

Eric Leijonram

¹ Se t.ex. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24) och promemorian Utökade möjligheter till registerkontroller för Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och myndigheterna inom Sveriges domstolar.

² Hemställan om utredning avseende bakgrundskontroller, 13 juni 2024, IMY-2024-8036.